

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1365/2019
18.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Душана Кошутића, адвоката Сеада Спаховића, адвоката Владимира Тодорића и адвоката Небојше Шеперца, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Рашкој К 111/17 од 22.11.2018. године и Вишег суда у Краљеву Кж1 39/2019 од 19.07.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.06.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈАЈУ СЕ као основани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Рашкој К 111/17 од 22.11.2018. године и Вишег суда у Краљеву Кж1 39/2019 од 19.07.2019. године, тако што се

-окривљени АА, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

-да је дана 14. марта 2011. године у ..., Општина ..., способан да схвати значај свога дела и способан да управља својим поступцима, свестан свога дела и хтео његово извршење, свестан да је његово дело забрањено, по претходно постигнутом договору, немајући овлашћења за трговину, набавио робу у већој вредности у сврху продаје и са умишљајем покушао да постигне имовинску корист која прелази износ од 450.000,00 динара, на тај начин што је немајући овлашћење за трговину и као предузетник није уписан у одговарајући регистар у складу са прописима којима се уређује регистрација привредних субјеката, од непознатих лица на подручју Републике Србије купио 30.242,47 грама разних предмета од злата и то полуге, накит, ломљено злато, златну прашину и сребро у сребрним тракама и гранулама, што претворено у злато финоће 999,9% износи 9.853,51 грама злата у златним полугама, 8.132,83 грама злата у златним полугама и праху и 1.322,92 грама златног накита, све у укупној тежини од 19.309,26 грама злата у финоћи 999,9% у укупној вредности од 64.931.233,20 динара и 2.917,67 грама сребра у сребрним тракама и гранулама, финоће 999,9% у укупној вредности од 249.810,90 динара, које злато и сребро је сместио у путничко моторно возило марке

„...“ тип „...“, рег. ознаке ... и то у специјално изграђен бункер који је намењен за ваздушни јастук, а затим ово путничко моторно возило у коме се налазило злато и сребро довезао из Београда до ресторана „...“ у ..., Општина ..., где су га сачекали окривљени ББ и окривљени ВВ, којима је окривљени АА предао путничко моторно возило марке „...“ тип „...“, рег. ознаке ..., у коме се налазило наведено злато и сребро, а затим су окривљени ББ и окривљени ВВ, сели у наведено путничко моторно возило којим је управљао окривљени ВВ из ..., Општина ..., наведеним путничким возилом кренули ка АП Косово и Метохија, са намером да злато и сребро превезу и продају непознатим лицима на подручју АП Косово и Метохија и да прерадом злата у накит и његовом продајом постигну корист у износу од 25.799.488,00 динара, а прерадом и продајом сребра постигну корист у износу од 390.617,65 динара, у чему су спречени, јер су тога дана око 21,30 сати царински радници на контролном вредносном пункту, у ..., Општина ..., прегледом путничког моторног возила марке „...“ тип „...“, рег. ознаке ..., пронашли сакривено злато и сребро које је уз потврду о привремено одузетим предметима и одузето,

чиме би извршио кривично дело недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ.

Трошкови кривичног поступка на основу члана 265. став 1. ЗКП, падају на терет буџетских средстава суда, док у преосталом делу побијане правноснажне пресуде остају неизмењене.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој К 111/17 од 22.11.2018. године, окривљени АА, оглашен је кривим због кривичног дела недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, и осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци. На основу члана 243. став 5. КЗ, од окривљеног су одузете златне полуге финоће 585% тежине, 16.841,92 грама, златне полуге и прах финоће 999,9%, тежине 8.132,83 грама, златни накит финоће 585%, тежине 2.261,18 грама и сребрне траке и грануле финоће 999,9% тежине, 2.917,67 грама. Од окривљеног је одузето путничко моторно возило „...“ тип „...“, рег. ознаке ... . Окривљени је обавезан да у корист буџетских средстава суда на име трошкова кривичног поступка плати износ од 1.281.260,27 динара и на име паушала износ од 30.000,00 динара а све у року од два месеца. Истом пресудом према окривљенима ББ и ВВ је на основу члана 422. тачка 2) ЗКП, одбијена оптужба да су извршили кривично дело недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ.

Пресудом Вишег суда у Краљеву Кж1 39/2019 од 19.07.2019. године, делимичним усвајањем жалби бранилаца окривљеног АА и по службеној дужности првостепена пресуда је преиначена у односу на овог окривљеног тако што је окривљени оглашен кривим за кривично дело недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од пет месеци. Од окривљеног су на основу члана 243. став 5. КЗ, одузети златне полуге финоће 585%, тежине 16.841,92 грама, златне полуге и прах финоће 999,9% тежине 8.132,83 грама, златни накит финоће 585% тежине 2.261,18 грама и сребрне траке и грануле финоће 999,9%, тежине 2.917,67 грама. Од окривљеног је одузето путничко моторно возило „...“ тип „...“ рег. ознаке ... . Окривљени је обавезан да у корист буџетских средстава суда на име паушала плати

износ од 30.000,00 динара а на име трошкова кривичног поступка износ од 1.281.206,27 динара а све у року од 60 дана од дана правноснажности пресуде. У преосталом делу жалбе бранилаца окривљеног и жалба Основног јавног тужиоца у Рашкој су одбијене као неосноване, а првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено су поднели:

-бранилац окривљеног АА, адвокат Душан Кошутин, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1), 9) и 10) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе за кривично дело недозвољена трговина из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, или тако што ће побијане пресуде преиначити у погледу правне оцене дела а потом одбити оптужбу према окривљеном за кривично дело недозвољена трговина из члана 243. став 1. КЗ услед наступања апсолутне застарелости или да обе побијане пресуде укине и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање, као и да у смислу члана 488. став 2. ЗКП, буде обавештен о седници већа Врховног касационог суда;

-браниоци окривљеног АА, адвокат Сеад Спаховић и адвокат Владимир Тодорић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 10) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане правноснажне пресуде преиначи, тако што ће према окривљеном одбити оптужбу или га ослободити од оптужбе, сходно члану 423. тачка 1) ЗКП;

-бранилац окривљеног, адвокат Небојша Шеперац, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1), 9) и 10) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе или да цитиране пресуде преиначи у погледу правне оцене дела и према окривљеном одбије оптужбу или да побијане пресуде укине и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је на седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су поднети захтеви за заштиту законитости и након оцене навода у захтевима, нашао:

Основано се захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА указује да је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљеног повређен кривични закон из члана 439. тачка 1) ЗКП, јер се у радњама окривљеног описаним у чињеничном опису дела датом у изреци другостепене пресуде не стичу законска обележја кривичног дела недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ.

Одредбом члана 243. став 1. КЗ, који је важио у време извршења кривичног дела, прописано је да ће се онај ко немајући овлашћења за трговину, набави робу или друге предмете у већој вредности у сврху продаје, или ко се неовлашћено и у већем

обиму бави трговином или посредовањем у трговини или се бави заступањем организација у унутрашњем или спољнотрговинском промету робе и услуга, казнити новчаном казном или затвором до две године, док је ставом четири истог члана одређено да ће се учинилац дела из става 1. до 3. тог члана, ако је организовао мрежу препродаваца или посредника или је постигао имовинску корист која прелази износ од 450.000,00 динара, казнити затвором од шест месеци до пет година.

Из чињеничног описа радње извршења кривичног дела недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, а за које је окривљени АА оглашен кривим другостепеном пресудом, произлази да је окривљени у време, на месту и на начин ближе описаним у изреци, немајући овлашћење за трговину набавио робу у већој вредности у сврху продаје и са умишљајем покушао да постигне имовинску корист која прелази износ од 450.000,00 динара, поступајући са намером да злато и сребро у количини наведеној у изреци другостепене пресуде, прода непознатим лицима на подручју АП Косова и Метохија и да прерадом злата у накит и његовом продајом заједно са окривљенима ББ и ВВ постигне корист у износу од 25.997.488,00 динара, а прерадом и продајом сребра постигне корист у износу од 390.617,65 динара, у чему су спречени од стране радника царине на безбедносном пункту у ... .

Међутим, Врховни касациони суд налази да покушај квалификованог облика кривичног дела недозвољена трговина из члана 234. став 4. КЗ није могућ, ако није постигнута имовинска корист која прелази износ од 450.000,00 динара. То значи да ако у конкретном случају, није остварена имовинска корист у износу који прелази 450.000,00 динара прописана ставом 4. члана 243. КЗ, тада неће постојати ни покушај овог кривичног дела, јер постигнута имовинска корист не представља последицу, већ квалификаторну околност дела, па ако иста није постигнута нема ни тог кривичног дела, што одговара и језичком тумачењу наведене законске одредбе, јер је у ставу 4. члана 243. КЗ, наведен свршен глагол „ако је учинилац постигао имовинску корист која прелази износ од 450.000,00 динара.“ Поред наведеног, Врховни касациони суд налази да намера да се продајом робе у већој вредности постигне корист у износу који прелази 450.000,00 динара, не представља законско обележје кривичног дела недозвољена трговина из члана 243. став 4. у вези става 1. КЗ.

Како из изреке побијане другостепене пресуде произлази да окривљени АА у конкретном случају није прибавио имовинску корист у наведеном износу, то не постоји објективни елемент кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим правноснажном пресудом и следствено томе у радњама окривљеног се не стичу законска обележја кривичног дела недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ.

Стога је по оцени Врховног касационог суда побијаним правноснажним пресудама повређен кривични закон из члана 439. тачка 1) ЗКП, на штету окривљеног АА како се то основано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца овог окривљеног.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је усвојио захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА и преиначио побијане правноснажне пресуде тако што је окривљеног применом члана 423. тачка 1) ЗКП, ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ.

Врховни касациони суд је имао у виду да се у радњама окривљеног описаним у чињеничном опису дела датом у изреци другостепене пресуде стичу законска обележја кривичног дела недозвољена трговина из члана 243. став 1. у вези члана 30. КЗ, међутим, за наведено кривично дело је, у смислу одредаба члана 103. тачка 6) и члана 104. став 6. ЗКП, наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења окривљеног дана 14.03.2017. године, дакле, пре доношења другостепене пресуде Вишег суда у Краљеву Кж1 39/2019 од 19.07.2019. године, којом је овај кривични поступак правноснажно окончан.

Поред наведеног, овај суд је имао у виду, и остале наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног, али их посебно не образлаже при овако заузетом становишту, јер су исти без утицаја на одлучивање.

Када је реч о делу пресуде којим је према окривљеном АА изречена мера безбедности одузимања предмета и то: златне полуге финоће 585%, тежине 16.841,92 грама, златне полуге и прах финоће 999,9%, тежине 8.132,83 грама, златни накит финоће 585%, тежине 2.261,18 грама и сребрне траке и грануле финоће 999,9%, тежине 2.917,67 грама и путничко моторно возило „... тип „...“, рег. ознаке ..., Врховни касациони суд налази да су у том делу правноснажне пресуде правилне. Наиме, одредбом члана 535. ЗКП, прописано је да ће се предмети чије одузимање је по закону неопходно ради заштите интереса опште безбедности или разлога морала, одузети и кад се кривични поступак не заврши пресудом којом се оптужени оглашава кривим или решењем о изрицању мере безбедности обавезног психијатријског лечења. Како се у конкретном случају ради о изузетно великој количини драгоцених метала који према Закону о контроли предмета од драгоцених метала, подлежу посебним правилима те да су исти углавном супротно томе били без ознаке финоће и државног жига, непознатог порекла, ван законитог промета, а да је путничко возило „... тип „...“, рег. ознаке ..., било преправљено у односу на оригинално возило са одстрањеним ваздушним јастуком на чијем месту је направљен специјалан бункер, супротно правилима безбедности, то је Врховни касациони суд нашао да разлози морала оправдавају примену ове мере безбедности и да су испуњени услови прописани чланом 535. ЗКП, да наведени предмети буду одузети од окривљеног без обзира на исход кривичног поступка.

На основу члана 265. став 1. ЗКП, Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка који се односе на кривично дело недозвољена трговина у покушају из члана 243. став 4. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, за које је овај окривљени ослобођен од оптужбе овом пресудом, падају на терет буџетских средстава суда.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар - саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа - судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић